

Hoe ontstaat een voorstelling tegenwoordig?

PB: "Ik stel honderden vragen aan mijn dansers. Ze antwoorden me en tonen me zaken. Ik weet wat ik van hen verwacht en ik weet wat ik zoek. Maar het probleem is dat men dikwijls, zelfs met een groot aantal vragen, tot niets concreets komt."

Zijn die vragen het uitgangspunt voor ieder werk? Begin je nooit bij de beweging?

PB: "We beginnen altijd met vragen. Iedereen denkt na en antwoordt. De uitwerking van de bewegingen komt pas in een tweede stadium. Ik onder-vraag en iedereen antwoordt. Dat neemt natuurlijk veel tijd in beslag. Maar voor deze fase neem ik ook de tijd, ook al omdat slechts een klein deel van wat ik vind werkelijk bruikbaar is."

Herinner je je nog de eerste vraag die je stelde bij een voorstelling als Nelken?

PB: "Ik heb zonder twijfel een vraag gesteld over Kerstmis. Ik stel altijd vragen over Kerstmis. Niet altijd, maar toch meestal. En iedere keer op een andere wijze. Bij *Nelken* hebben alle leden van het gezelschap me hun kerstmenu beschreven. Daarna heb ik gevraagd of iemand ooit zulke schrik had gehad dat ie in zijn broek deed. En dan, wanneer zij zich voor het eerst man of vrouw hadden gevoeld. Uit al die vragen is er niets voortgekomen. Soms denk ik hele mooie vragen te hebben, maar blijven ze zonder resultaat. Dan zoek ik een gelijkaardige vraag, maar formuleer ze helemaal anders. En nog een andere vraag... tot we tot een bevredigend antwoord komen, maar enkel op die manier, langs omwegen."

Hoe kan uit dergelijke vragen een voorstelling ontstaan?

PB: "Dat is een kwestie van compositie. In het begin stelt het niets voor. Het zijn enkel antwoorden, zinnen, korte scènes. Alles blijft geïsoleerd, fragmentarisch. Dan komt er een moment dat ik iets wat me oprecht voorkomt verbind aan iets anders. En dat dan weer aan nog iets anders. En aan nog vele andere zaken."

Wanneer ik de indruk heb dat het echt werkt, is dat kleine dingetje al iets "groter" geworden. Daarna probeer ik in een totaal andere richting voort te gaan. Ik begin de repetities met een bepaald idee in mijn hoofd en naarmate het werk zich ontwikkelt en vordert,

zorgt een veelheid van kleine elementen ervoor dat de richting vanzelf verandert. Maar, hoe dan ook, al wat werd gevonden krijgt vorm, niets blijft vormeloos. Want ieder element krijgt een andere betekenis wanneer het in een groter geheel wordt geplaatst. In een voorstelling blijven slechts heel weinig elementen over die hun oorspronkelijke vorm hebben behouden."

Timiditeit

Op welk moment merk je dat een voorstelling klaar is? Wordt dat bepaald door de datum van de première?

PB: "Dat weet ik niet. Ik vind het een goede zaak dat dergelijke data je binden, dat je een limiet moet respecteren. Indien ik een heel jaar ter be-

schikking zou hebben voor een enkele voorstelling, zou het werken aan een voorstelling veel te lang duren. Ik zou zeer zeker de indruk hebben dat het geheel niet in één opwelling, uit één enkele inspiratiebron is gekomen. Tenslotte voel ik de dingen na een jaar soms heel anders aan en beantwoordt de manier waarop ik ben begonnen helemaal niet meer aan mijn gevoelens. Indien ik na een jaar nog met dezelfde voorstelling zou bezig zijn, zou dat een totaal verschillende voorstelling worden, geloof ik."

Welke zijn jouw criteria bij de keuze van dansers?

PB: "Soms is de keuze snel gemaakt en soms duurt het lang voor ik beslis. Dat wil niet zeggen dat het daarom een

*Blaubart
Foto Delahaye*